Facultade de Historia

Presentación

Presentación

A Facultade de Historia da Universidade de Vigo, sita no Campus Universitario de Ourense, oferta tres titulacións adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (EEES): un Grao e dous Posgraos.

Ademais está en proceso de extinción a titulación de Licenciatura en Historia, tamén en liña cos criterios de referencia do EEES. Xa non se imparte docencia, ainda que no curso 2015-16 pódense realizar os exames correspondentes ao 5º curso.

Xunto á habitual **modalidade presencial**, poderase optar pola modalidade semipresencial, sempre que se xustifique a imposibilidade de asistir con regularidade ás aulas; os motivos deben estar en relación con obrigas de carácter laboral, familiar, atención a persoas dependentes, actividades deportivas de alto nivel, necesidades educativas especiais. O proceso para acollerse a esta modalidade terá lugar unha vez formalizada a matricula; estudante debe cubrir un impreso coa solicitude e entregar a documentación xustificativa.

Os docentes poñerán a disposición destes estudantes o material preciso a través da plataforma de teledocencia e os medios para superar as materias do grado, en igualdade de condicións que os presenciais.

A oferta de **Posgrao** contempla dúas titulacións:

- **Mestrado semipresencial en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio**, en colaboración coa Escola Superior de Enxeñería de Minas do campus de Vigo e a Escola Superior de Conservación-Restauración de Bens Culturais de Pontevedra.

- Mestrado Interuniversitario de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüidade **(**USC **y** U Vigo**) coa participación do Instituto de Ciencias do Patrimonio (**Incipit**) do CSIC.** O seu programa ten unha doble orientación: profesionalizante e investigadora. Na súa primeira vertente, aspira a formar arqueólogos que poidan desenvolver a sua labr profesional neste campo nos próximos anos; na segunda, da paso ao programa de doutoramento da USC Historia, Xeografía e Arte.

Neste documento:

- Localización
- Normativa e Lexislación
- Servizos e Infraestruturas do Centro
- Outra Información do Centro
- Calendario Académico
- Información de Interese

Información básica

O título de Grao en Xeografía e Historia proporciona ao alumno unha serie de competencias que integran un nivel de coñecementos (saber), de capacitación en habilidades e destrezas (saber facer) e o de formación en actitudes e valores (saber ser e estar). Na liña doutras titulacións recoñecidas nas universidades europeas, ao englobar contidos das disciplinas de Xeografía, Historia e Historia da arte, a oferta da nosa Facultade pode dotar ao alumno dunha serie ampla de competencias específicas.

Grao Xeografía e Historia (Plano 2014/15)

Grao Xeografía e Historia (Plano 2009/10)

Destaca o **carácter humanístico** das disciplinas cunha longa e consolidada traxectoria académica e universitaria, e a súa capacidade para coñecer a orixe e a evolución de moitas das realidades culturais do noso tempo. En conxunto ofertamos unha formación básica en contidos interdisciplinares relativos ao coñecemento da estrutura diacrónica do pasado, do coordenadas espazo-temporais, interrelacionadas coas xeográficas e artísticas.

A formación inclúe ámbitos temáticos e territoriais específicos e contidos instrumentais, a través das **prácticas** que os nosos estudantes realizan en diversas institucións e empresas. O coñecemento do noso pasado permite achegarse as ferramentas analíticas e conceptuais que a súa vez incitan á reflexión, á crítica e ao respecto pola diversidade e a alteridade; en definitiva o coñecemento doutras realidades, moi variadas fomenta os valores humanos e achega principios éticos tan necesarios na sociedade actual.

O carácter multidisciplinar e polivalente dos estudos (Historia, Arte e Xeografía) capacita para un **amplo abanico de saídas profesionais** aos seus egresados, que resultan tan competitivos como os especializados nunha soa das disciplinas humanísticas, tendo en conta da cada vez maior flexibilidade do actual mercado laboral entre titulacións e postos de traballo. Os servizos educativos, os servizos da administración, os medios de comunicación, os centros de educación superior e secundaria, e un longo espectro de institucións e empresas, proporcionan un marco para desempéñoo de actividades relacionadas co perfil formativo do grao, preparando para unha gran variedade de actividades.

Ademais, a riqueza histórica, artística, arqueolóxica e natural proporciona unha estreita relación entre os estudos universitarios e o mercado laboral, abrindo unha nova vía de profesionalización ante a crecente consideración do legado cultural herdado como recurso dotado de valor económico ou produtivo. A demanda e saídas profesionais no terreo da conservación, protección, xestión e difusión do patrimonio e o resto de actividades relacionadas co turismo cultural abren un amplo horizonte á saída profesional dos futuros graduados, que poden nesa liña especializarse no máster que este curso ofertamos por primeira vez.

Co obxectivo de dar resposta á demanda social de diferentes profesionais, e aos futuros graduados posibilítase unha continuación académica coherente coa posta en marcha de dous Másteres: Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio.

Unha situación similar presenta o **Máster de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüedad** orientado á especialización en arqueoloxía.

Guía de Acollida 2015-16

Calendario Académico 2015-16

Organización e Funcionamento do Centro

Organos de Goberno

 Decanato

 Xunta de Facultade

 Comisión Permanente da Facultade

 Comisión de Calidade

 Departamentode Historia, Arte e Xeografía

Equipo de Goberno

 Decana:

Profa. Dra. Susana Reboreda Morillo

Tfno.: 988 38 72 69

dfho@uvigo.es

 Vicedecana:

Profa. Dra. Beatriz Comendador Rey

Tfno : 988 38 71 04

beacomendador@uvigo.es

 Secretaria:

Dna . María del Carmen Arribas Álvarez

Tfno.: 988 38 72 00

sfho@uvigo.es

Normativa e Lexislación

Normativa xeral das Universidades

Normativa específica da Universidade de Vigo

Normativas da Facultade de Historia

- Regulamento Rexime Interno da Facultade de Historia
- Regulamento para a elaboración dos horarios docentes e a planificación de ocupación de espazos na Facultade de Historia de Ourense
- Regulamento de Prácticas Externas
- Regulamento do Traballo de Fin de Grao

Servizos e Infraestructuras do Centro

CAMPUS NORTE

A actividade se articula en 3 edificios:

- Edificio Facultades (máis coñecido como Edificio de Ferro)
- Pavillón Olga Gallego (2)
- Pavillón Concepción Ramón Amat (1)

O EDIFICIO FACULTADES

Acceso

- Conserxería
- Aulas

1º andar

- Secretaría Administrativa da Facultade
- Aula de Informática
- Delegación de Alumnos

2º andar

- Laboratorios docentes: Arqueoloxía, Historia da Arte, Xeografía, Historia Medieval
- Aulas

4 ºandar

- Vicerreitoría do Campus de Ourense
- Decanato
- Salón de Graos

DISTRIBUCIÓN DE AULAS DE HISTORIA - EDIFICIO DE FERRO- CURSO 2015-16

CURSO AULA HORARIO

- 1º Grao 0.5 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 2º Grao 0.6 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 3º Grao 0.7 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 4º Grao 0.7 mañá e tarde (Planta baixa)
- Aula de videoconferencia/máster: 2.3 (2º andar)
- Prácticas 1º Grao. Grupo 1, 0.5; Grupo 2, 2.2 (2º andar)
- Prácticas 2º Grao. Grupo 1, 0.6, Grupo 2, 2.3 (2º andar)

PAVILLÓN OLGA GALLEGO (2)

- Despachos dos/as profesores/as (1º andar e soto)
- Laboratorio de Prehistoria, Historia Antigua, Historia Moderna, Historia Contemporánea e Historia de América (soto)

PAVILLÓN CONCEPCION RAMÓN AMAT (1)

- Secretaría do Departamento de Historia, Arte e Xeografía: (1º andar)
- Aula de Máster
- Sala de exposicións ALTERARTE (planta baixa)

DISTRIBUCIÓN DE LABORATORIOS DE HISTORIA - CURSO 2015-16

DENOMINACIÓN LOCALIZACIÓN EDIFICIO

- Laboratorio de Informática PRIMEIRO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Xeografía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Arqueoloxía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Historia Medieval SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Prehistoria e Historia Antiga SOTO PAVILLÓN 2
- Laboratorio de Historia Moderna e Contemporánea SOTO PAVILLÓN 2

PLATAFORMA DE TELEDOCENCIA (http://faitic.uvigo.es)

- Curso virtual do Grao en Xeografía e Historia
- Curso virtual do Máster en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio Cultural

Manual Primeiros Pasos na plataforma Moodle

Calendario Académico

Pódese acceder ao calendario, horarios e datas de exámenes na web do centro.

Outra información do centro

Plan de Autoprotección Universidade de Vigo.

Actuación en caso de Emerxencia Edificio de Ferro

Plan 1

Plan 2

Delegación de alumnos

Funcións

É o órgano de representación estudiantil institucional que se ten artellado na Facultade de Historia.

Todos os alumnos/as poden acudir á sede da Delegación para obter información e facer uso dos seus recursos. Para cubrir as súas necesidades a Delegación ten un orzamento proporcional ao número de alumnos/as que representa. Segundo o Regulamento de Estudantes no artigo 27, entre os fins da Delegación de alumnos está:

- Actuar como órganos de diálogo coas autoridades académicas no establecemento dunha información adecuada sobre a vida universitaria.
- Xestiona-los seus recursos.
- Promover e coordinar actividades de extensión universitaria.
- Elixi-los seus representantes perante calquera autoridade, institución ou organización, naqueles casos para os que non exista regulamento de elección.

Actuais Representantes (Marzo 2014)

-
    - Cid Narvaez, Daniel
    - Coello Fernández, Mª de los Angeles
    - Gómez Manso, Belén
    - Morodo del Río, Jose
    - Real López, Arturo
    - Morenza Arias, David
    - Sánchez Díaz, Roi
    - Díaz Alonso, Xoel

Representante no Claustro

- Fernández Alvarado, Hadrián

Localización

Edificio Facultades. 1º Andar

Tfno: 988 38 73 05

E-mail: dafho@uvigo.es

Normativa

- Regulamento Estudantes
- Estatuto Estudantado (BOE 31/01/2010)
- Normativa de Permanencia da Universidade de Vigo
- Regulamento de Voluntariado

- ## Plan de Acción Titorial

  ## Outra información de interese para o alumnado

  - Actividades culturais

Información de Interese

ESTUDAR EN OURENSE

Estudar na Universidade de Vigo

Guía turística de Ourense

Aloxamento en Ourense

Hoteis e Hostais

Pisos compartidos. Contactar coa ORI.

Información para o alumnado da Universidade de Vigo:

Alumnado da Universidade de Vigo

CONTACTOS INTERESE UNIVERSIDADE DE VIGO

Páxina web:

http://www.uvigo.es/

Central: 986 81 20 00

Información Xeral: 986 81 36 00

Información ao alumnado: 986 81 36 30

Rexistro xeral da universidade: 986 81 39 02

Rexistro do Campus de Vigo: 986 81 36 10

Rexistro do Campus de Orense: 988 38 71 03

Xerencia: 986 81 35 60. xerencia@uvigo.es

Consello Social: 986 81 26 63 secoso@uvigo.es

Tribunal de Garantías: 986 81 38 30.tgarant@uvigo.es

Gabinete de prensa: 986 81 36 04. gprensa@uvigo.es

SIOPE.: 986 81 36 30 /37 55. siope@uvigo.es

Oficina Osix de Vigo: 986 81 40 60. ofix@uvigo.es

Oficina Osix de Orense: 988 38 71 71. ofixuo@uvigo.es

AREA DE SERVIZOS Á COMUNIDADE

Servizo de información, orientación e promoción (SIOPE):

986 80 19 49 / 55. siope-po@uvigo.es

Actividades culturais: 986 81 36 03/ 26. vicext@uvigo.es

Actividades deportivas: 986 81 21 82 / 986 81 22 04; deportes@uvigo.es

Servizo de alumnado: 986 81 36 0 /09 xsadal@uvigo.es

LERD de Vigo: 986 81 37 71 / 72

LERD de Orense: 988 38 71 02

Bolsas: 986 81 19 99 / 813 612. bolsas@uvigo.es

Títulos e plans de estudo: 986 81 36 35 / 3632

Asesoría Xurídica: 986 81 35 76

Oficina de I D: 986 81 22 36. otri@uvigo.es

Oficina ORI: 986 81 21 78 / 986 81 35 50 ; ori@uvigo.es

CACTI: 986 81 21 18

Oficina do Medio Ambiente (OMA): 986 81 38 83; oma3@uvigo.es

Oficina Ofoe: 902 366 994 Correo electronico: ofoe@uvigo.es

Oficina Ofie: 986 81 40 86 Correo electrónico: ofie@uvigo.es

BIBLIOTECA DO CAMPUS DE OURENSE

Presente fisicamente nos tres campus, a Biblioteca Universitariaconta en cada un deles cunha biblioteca central e varias salas repartidas polas escolas e facultades que compoñen a Universidade.

A Bilioteca Central do Campus de Ourense, fundada no ano 2000, conta cun fondo de uns 100.000 libros e unhas 750 publicacións periódicas divididas en diferentes temas como son a xeografía, historia, arte, dereito e química.

Servizos que ofrece:

Préstamo interbibliotecario a nivel nacional e internacional.

Préstamo para alumnos, PDI e PAS.

Información bibliográfica, búsquedas e referencias bilbiográficas.

Catálogo automatizado e colectivo de publicacións periódicas (a nivel nacional).

Contacto:

Conserxería (988 387 320) - conbco@uvigo.es; Préstamo (988 387 192) - presour@uvigo.es

Dirección (988 387 191) - dirbco@uvigo.es; Administración (988 387 158) - admibco@uvigo.es

Subdirección hemeroteca (988 387 230) - subdhbco@uvigo.es; Subdirección adquisicións (988 387 285) - subdrbco@uvigo.es

Hemeroteca (988 387 322) - hembco@uvigo.es

Campus As Lagoas - 32004 - Ourense

Horario de atención ao público: De luns a venres de 8:30h a 21:00h

Acceso ao Catálogo da Biblioteca

CONTA DE CORREO ELECTRÓNICO DA UNIVERSIDADE DE VIGO

Basta con estar matriculado na Universidade e dispor do cartón universitario.

No momento de formalizar a matrícula créase unha conta de correo cun nome de usuario e coa extensión alumnos.uvigo.es

Con ese nome de usuario e esa clave tamén poderás acceder á rede WIFI. Todas as instalacións da Universidade de Vigo teñen acceso a internet por rede WIFI

http://www.uvigo.es

CARNET UNIVERSITARIO

O Carné Universitario é unha tarxeta intelixente realizada en colaboración co Santander, que acredita o estudantado, profesorado e personal de administración e servizos como membros da comunidade universitaria.

Ademais de todas as funcións asociadas ás tarxetas intelixentes, o carné poderá dispoñer de servizos financeiros 4B Maestro, se se solicitan voluntariamente

Para qué podes utilizalo?

Acreditación universitaria

Acceso a recintos e ordenadores das aulas de informática e persoais*

Préstamo de libros en bibliotecas

Consultas en Puntos de Información e, opcionalmente, en caixeiros 4B*

Tarxeta deportiva

Moedeiro electrónico

Descontos en comercios

Tarxeta 4B Maestro (opcional)

Firma Electrónica

Solicítao en calquera momento nas Oficinas Universitarias Santander do campus, levando unha fotografía recente. Recibiralo no teu domicilio particular. Para que inclúa o servizo 4B Maestro só necesitas ser titular dunha conta bancaria no Santander. Esta conta non ten nin gastos de administración nin de mantemento.

O Carné Universitario non hai que renovalo cada ano. Para activar a función financeira diríxete á Oficina Universitaria.

SEGURO ESCOLAR

Os alumnos da Universidade de Vigo, sexa cal for a súa nacionalidade ou estudos que cursen, quedan cubertos por un seguro escolar. Do mesmo xeito que se regula para os niveis educativos previos, a Lei establece a cobertura obrigatoria.

Ademais, a Universidade de Vigo subscribiu un seguro adicional, seguro cum laude, para todos os seus alumnos, incluídos aqueles que non quedan cubertos polo seguro obrigatorio. Ambos os seguros páganse no momento de formalizar a matrícula, polo que non teñen custo adicional algún.

Con carácter complementario aos dous anteriores, a Universidade de Vigo dispón dun seguro voluntario, seguro cum laude plus, con maiores coberturas que aqueles e a un custo moi reducido (ao redor de 10 euros por curso).

OUTROS SERVIZOS

- **Actividades Culturais**
- **Deportes**
- **Voluntariado**
- **Area de Emprego**
- **Fundación Universidade de Vigo**
- **Gabinete psicopedagóxico**
- **Tribunal de Garantías**

Grao en Xeografía e Historia

Materias			
Curso 1			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O02G251V01101	Xeografía: Fundamentos de xeografía física	1c	6
O02G251V01102	Historia: Introdución á etnoloxía	1c	6
O02G251V01103	Arte: Linguaxes e técnicas artísticas	1c	6
O02G251V01104	Idioma moderno: Inglés para humanidades	1c	6
O02G251V01105	Historia de América precolombina e colonial	1c	6
O02G251V01201	Xeografía: Fundamentos de xeografía humana	2c	6
O02G251V01202	Historia: Introdución á historiografía	2c	6
O02G251V01203	Arte: Arte clásica	2c	6
O02G251V01204	Teoría e método da arqueoloxía	2c	6
O02G251V01205	Prehistoria universal	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xeografía: Fundamentos de xeografía física				
Materia	Xeografía: Fundamentos de xeografía física			
Código	O02G251V01101			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Profesorado	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Correo-e	edeuna@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Materia de formación básica. Trata dos fundamentos teóricos e metodolóxicos cara o coñecemento global dos sistemas naturais, e as súas aplicación no contexto da sociedade. Integra o estudo das propiedades dos principais componentes (relevo, augas, clima, biota), as súas interaccións e configuración nas unidades biofísicas da superficie da terra.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C1	Coñecemento das claves e desenvolvemento do ámbito da Xeografía física
C3	Coñecemento das claves e desenvolvemento dos espazos xeográficos, (aspectos físicos, humanos, económicos) na súa dinámica socio-territorial
C6	Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica
C8	Desenvolvemento e aplicación dos procedementos de traballo de campo
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D7	Capacidade de razoamento crítico
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D15	Sensibilidade cara temas ambientais.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento dos conceptos fundamentais da Xeografía Física, a Xeografía Humana e a Análise Xeográfica, integrados no proceso do desenvolvemento do campo disciplinar da Xeografía	A1	B1	C1	D1 D4 D15
Toma de conciencia sobre as aportacións da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais.	A3 A4	B1	C3	D1 D4 D7 D15
Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social.	A5	B3	C6 C8	D3 D4 D8 D11

Contidos	
Tema	
1. Bases teórico-metodolóxicas	1.1 Campo científico da Xeografía Física 1.2 Elementos e escalas
2. Sistemas naturais	2.1 Componentes maiores 2.2 Interaccións dinámicas: unidades
3. Fenómenos de cambio	3.1 Riscos naturais 3.2 Intervención humana

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	6	4	10
Sesión maxistral	13	20	33
Eventos docentes e/ou divulgativos	6	5	11
Saídas de estudo/prácticas de campo	15	15	30
Prácticas autónomas a través de TIC	0	15	15
Titoría en grupo	5	3	8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22
Traballos e proxectos	3	18	21
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Toma de contacto docente/alumnado que inclúe presentación da materia, información do nivel de coñecementos do grupo, adquisición dos conceptos fundamentais e realización de pequeñas tarefas instrumentais.
Sesión maxistral	Explicación dos contidos e desenvolvemento de acción formativas de razoamento, análise e síntese polo docente no ámbito da teoría da materia.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, faladoiros, debates e xornadas que permiten afondar nos aspectos teórico-prácticos da materia.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Aplicación dos coñecementos a situación concretas, fora do espazo académico, para adquisición de habilidades e destrezas básicas.
Prácticas autónomas a través de TIC	Desenvolvemento persoal das habilidades de búsqueda, organización, tratamento e xestión da información relativa á materia nun entorno virtual.
Titoría en grupo	Sesións que manteñe o alumnado co profesorado para o asesoramento do proceso de ensino-aprendizaxe e da súa avaliación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Actividades introdutorias	Orientación dos docentes nas secuencias teórico-prácticas, acompañamento e resolución de problemas no senso da observación participativa, a capacitación na formulación de hipoteses e o uso de técnicas ou instrumentos específicos.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Orientación dos docentes nas secuencias teórico-prácticas, acompañamento e resolución de problemas no senso da observación participativa, a capacitación na formulación de hipoteses e o uso de técnicas ou instrumentos específicos.
Titoría en grupo	Orientación dos docentes nas secuencias teórico-prácticas, acompañamento e resolución de problemas no senso da observación participativa, a capacitación na formulación de hipoteses e o uso de técnicas ou instrumentos específicos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O alumnado realizará un comentario razoado, de análise e interpretación dos aspectos relacionados coa temática teórica da Xeografía Física. As cuestións plantexadas requiren una resposta estructurada e reflexiva. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos fundamentais da Xeografía Física, a Xeografía Humana e a Análise Xeográfica, integrados no proceso do desenvolvemento do campo disciplinar da Xeografía; Toma de conciencia sobre as aportacións da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais.	60	A1	B1	C1 C3	D1 D4 D7 D15
Traballos e proxectos	O alumnado elaborará un dossier do traballo práctico (inclúe avaliación do uso das TICs). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social.	30		B3	C6 C8	D3 D4 D7 D11 D15
Outras	Participación activa do alumnado nas sesións e actividades propostas polo docente. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Toma de conciencia sobre as aportacións da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a travé dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais.	10	A3 A4 A5			

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.
Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).
O estudante deberá cumplir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.
Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación contínua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante una proba escrita que suporá o 70% da nota final e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Ayala, F. & Olcina, J., **Riesgos naturales**, Barcelona, Ariel Geografía,

Clifford, N.J. (Coord.), **Key Concepts in Geography**, London, Sage,

Gregory, K., **The Earth´s Land Surface**, London, Sage,

López Bermúdez, F. et al, **Geografía Física**, Madrid, Cátedra,

Tarbuk, E. & Lutgens, F., **Ciencias de la Tierra**, Madrid, Prentice Hall,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xeografía: Fundamentos de xeografía humana/O02G251V01201

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Introdución á etnoloxía				
Materia	Historia: Introdución á etnoloxía			
Código	O02G251V01102			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Castro Pérez, Ladislao			
Profesorado	Castro Pérez, Ladislao			
Correo-e	castro@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta asignatura está concebida como unha introducción á etnoloxía e un achegamento aos modelos de interpretación das sociedades preestatais do pasado			

Competencias	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico	A4	C13 C17	D10
Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	B3	C12	D5 D16
Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos	A3		D9

Contidos	
Tema	
1. Introducción	1.1 Conceptos básicos 1.2 Naturaleza e Cultura 1.3 Escolas de Etnoloxía
2. Antropoloxía Cultural	2.1 Identidade e Xénero 2.2 Tipoloxías Sociais 2.3 Antropoloxía do Poder e da Violencia 2.4 Antropoloxía Económica 2.5 Antropoloxía Simbólica
3. Antropoloxía e Historia	3.1 Antropoloxía e Historia. Sincronía e Diacronía 3.2 O Cambio Cultural

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	30	52

Actividades introdutorias	1	0	1
Traballos tutelados	12	30	42
Titoría en grupo	5	5	10
Prácticas autónomas a través de TIC	0	20	20
Saídas de estudo/prácticas de campo	3	10	13
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Traballos e proxectos	3	0	3
Outras	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Sesións teóricas con apoio de material didáctico elaborado para estas sesión
Actividades introdutorias	Actividades previas para coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións do alumnado.
Traballos tutelados	Traballo colaborativo con diversas actividades que finalizan na entrega dun ensaio escrito.
Titoría en grupo	Seguimento da realización dos traballos. Asesoramento, orientación e aclaración de dúbidas.
Prácticas autónomas a través de TIC	Foro virtual (Espazo de discusión para o tratamento dun tema desenvolto a través dun entorno virtual)
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo, que ten que ver con observación directa e sistemática.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia desta universidade

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Actividades introdutorias	As actividades, traballos e prácticas do alumnado serán orientadas polo profesor, quen además realizará un seguimento individualizado do alumnado e dos exercicios desenvueltos.
Traballos tutelados	As actividades, traballos e prácticas do alumnado serán orientadas polo profesor, quen además realizará un seguimento individualizado do alumnado e dos exercicios desenvueltos.
Titoría en grupo	As actividades, traballos e prácticas do alumnado serán orientadas polo profesor, quen además realizará un seguimento individualizado do alumnado e dos exercicios desenvueltos.
Prácticas autónomas a través de TIC	As actividades, traballos e prácticas do alumnado serán orientadas polo profesor, quen además realizará un seguimento individualizado do alumnado e dos exercicios desenvueltos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As sesión maxistrais dos bloques I e II serán avaliadas mediante proba de resposta longa. Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado.	60	A4	C17	D10
Traballos e proxectos	O traballo individual do bloque III consistirá nun ensaio escrito. Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos.	30	B3	C12	D5 D16
Outras	Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico. En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado	10	A3		D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial o remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...).

O estudante deberá cumplir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario

compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no trancurso da avaliación contínua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.
Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación contínua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Ingold, T. (ed), **Companion Encyclopedia of Anthropology**,
Geertz, C., **La interpretación de las culturas**, Paidós,
Ember, C.F., Ember, M. e Peregrine, P., **Antropología**,
Bonte, P. e Izard, M. (dir.), **Diccionario de Etnología y Antropología**, Akal,
Bohannan, P., **Para raros nosotros. Introducción a la antropología cultural**, Akal,
BIBLIOGRAFIA ESPECIFICA,
Sahlins, M., **Las sociedades tribales**, Labor,
Service, E., **Los Cazadores**, Labor,
Wolf, E., **Los Campesinos**, Labor,
Johnson, A.W. e Earle, T., **La evolución de las sociedades desde los grupos cazadores-recolctores al estado agrario**, Ariel,
Sahlins, M., **Economía de la Edad de Piedra**, Akal,
Lull, V., Micó, R., Palomar, P., Rihuete, C. e Risch, R., **Arqueología del origen del estado**, Bellaterra,
Guilaine, J. e Zammit, J., **El camino de la guerra: la violencia en el prehistoria**, Ariel,
Hernando Gonzalo, A., **Arqueología de la identidad**, Akal,
González Ruibal, A., **La experiencia del otro: una introducción a al etnoarqueología**, Akal,
Lévi-Strauss, C., **El totemismo en la actualidad**, Fondo de Cultuta Económica,
Orme, B., **Antrhropology for Archaeologists**, Duckworth,
Geertz, C., **Los usos de la diversidad**, Paidós,
Geertz, C., **El surgimiento de la Antropología posmoderna**, Gedisa,

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Arte: Linguaxes e técnicas artísticas				
Materia	Arte: Linguaxes e técnicas artísticas			
Código	O02G251V01103			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Vázquez Rozas, Roberto			
Profesorado	Vázquez Rozas, Roberto			
Correo-e	rvrozas@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia que se presenta baixo o título de Linguaxes e técnicas artísticas, non se presenta como unha historia da arte no sentido estrito do concepto, se non que, indo máis alá do contido histórico, reúne unha serie de conceptos básicos que o futuro historiador da arte debe coñecer. O obxectivo fundamental é aproximar ao estudante que se inicia na titulación, á comprensión do fenómeno artístico dende a análise ou lectura formal dos elementos primordiais de expresión que constitúen cada unha das artes. Así obteríanse uns coñecementos que permitirían a reconstrución tan obxectiva como sexa posible de todos aqueles aspectos que contribúan a coñecer e comprender a forma e a función orixinal das obras de arte para, en cursos posteriores, poder ser estudadas en relación coas circunstancias nas que foron realizadas. Desta forma, a materia organízase como un compendio de contidos orientados a promover a reflexión sobre a natureza e función da obra de arte e sobre as peculiaridades das distintas linguaxes artísticas. Unha inevitable delimitación de campos científicos determina que a materia se centre na análise das distintas linguaxes tradicionais, dende a arquitectura ás chamadas artes visuais e decorativas.			

Competencias	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C27	Coñecementos particulares e optativos da Historia da Arte
C28	Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte
C29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia
C31	Coñecementos básicos de iconografía como clave para a interpretación de imaxes
C33	Coñecementos sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos mobles e inmobles
C34	Coñecementos instrumentais aplicados á Historia da Arte
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D7	Capacidade de razoamento crítico
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
D14	Motivación pola calidade
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: arquitectura, escultura, pintura e artes menores, os seus elementos integrantes, finalidade e destino.	A3	B2	C27 C29	D1 D7 D16

Coñecemento e comprensión dos diferentes materiais, técnicas e procedementos artísticos e dos valores formais e expresivos que as vehiculan.	A3		C27 C29 C33	D2 D8
Adquisición e dominio da terminoloxía artística específica.	A4	B6	C27 C29 C33	D2 D4 D16
Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e os datos artísticos básicos nun contexto tanto disciplinar como multidisciplinar.	A4		C27 C28 C29 C33	D1 D7 D8 D14
Comprensión das principáis creacións, solucións e elementos do mundo clásico.			C29	D10 D16
Manexo das fontes iconográficas e a súa aplicación para a interpretación e correcta lectura da obra de arte	A3		C27 C28 C31 C34	D1 D2 D7 D10 D16

Contidos	
Tema	
1. Teoría e linguaxe da arquitectura	1.1. Elementos formais do espacio arquitectónico 1.2. Función, símbolo e tipoloxías arquitectónicas 1.3. Tratados de arquitectura
2. Artes visuais e decorativas	2.1. A arte da escultura: materiais, procedementos técnicos e plásticos, función e significado 2.2. A arte da pintura: elementos formais e plásticos. As técnicas pictóricas e as súas posibilidades 2.3. Fontes literarias e técnicas
3. As artes decorativas e suntuarias	3.1. Fontes e técnicas das artes decorativas: materiais, elaboración e evolución histórica.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	20	24
Saídas de estudo/prácticas de campo	4	10	14
Traballos tutelados	3	20	23
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	24	10	34
Seminarios	4	10	14
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de resposta curta	4	24	28
Outras	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Saídas programadas para asistir a actividades docentes e divulgativas organizadas por especialistas de institucións museísticas. Reservaranse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía de xeito que computan nas actividades dirixidas.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Práctica de campo para o estudio in situ das planimetrías e tipoloxías arquitectónicas e dos diferentes xéneros artísticos
Traballos tutelados	Realización e exposición por parte do estudante dun traballo individual tutelado, relacionado cos contidos da materia, iniciándose no manexo das fontes bibliográficas, documentais e literarias
Titoría en grupo	Atención titorizada en grupo para a atención e resolución de aspectos derivados do aprendizaxe
Sesión maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos teóricos da materia con apoio de material gráfico e didáctico
Seminarios	Seminarios orientados á planificación dos traballos tutelados e a súa exposición así como outros aspectos complementarios
Actividades introdutorias	Sesións previas orientadas á presentación do desenvolvemento da materia e toma de contacto co alumnado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A atención personalizada encamíñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xeradas nas actividades prácticas, así como doutros aspectos derivados da actividade docente.
Titoría en grupo	A atención personalizada encamíñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xeradas nas actividades prácticas, así como doutros aspectos derivados da actividade docente.
Seminarios	A atención personalizada encamíñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xeradas nas actividades prácticas, así como doutros aspectos derivados da actividade docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballos tutelados	Os traballos tutelados serán avaliados en función do interese, bibliografía e metodoloxía empregada, así como dos recursos empregados na súa exposición. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Aprendizaxe e lectura crítica e integral da obra de arte, tendo en conta a complexidade das súas diferentes interpretacións e significados. Manexo das fontes iconográficas e a súa aplicación para a interpretación e correcta lectura da obra de arte. Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos artísticos básicos.	20	A3 A4	B2	C28 C29 C33 C34	D1 D2 D4 D7 D16
Sesión maxistral	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba escrita de resposta curta. Para superar esta proba é necesario obter un mínimo de 5 puntos (sobre os 10 do total). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico. Coñecemento e compresión dos diferentes materiais, técnicas e procedementos artísticos e dos valores formais e expresivos. Adquisición e dominio da terminoloxía artística específica.	60	A4	B2 B6	C27 C28 C29 C33	D1 D4 D10 D14 D16
Seminarios	A avaliación das prácticas a través dos seminarios serán avaliadas mediante a entrega dos exercicios realizados nas diferentes sesións de traballo. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos fundamentos artísticos da cultura clásica de base humanística. Comprensión das principais creacións, solucións e elementos do mundo clásico.	10	A3 A4	B6	C28 C29	D1 D2 D7 D14
Outras	Valoración do traballo autónomo do alumno a través de probas de autoevaluación a través de Moodle. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e os datos artísticos básicos nun contexto tanto disciplinar como multidisciplinar	10	A4		C27 C28 C29 C33	D1 D7 D8 D14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollen á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados de aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe de nota. O seguimento individualizado da participación dos alumnos a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatíticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O estudante deberá cumplir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas surxidas no transcurso da avaliación. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do Regulamento de

Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos/as que non poidan acollerse á avaliación contínua, deberán comunicarlo ao profesor no inicio do curso, debidamente xustificado. Serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

BONET CORREA, A., **Historia de las artes aplicadas e industriales en España**, Catedra,

BOZAL, V., **El lenguaje artístico**, Península,

CALABRESE, **El lenguaje del arte**, Paidós,

CALABRESE, **Cómo se lee una obra de arte**, Cátedra,

DOERNER, M., **Los materiales de pintura y su empleo en el arte**, Reverté,

MALTESE, C., **Las técnicas artísticas**, Cátedra,

WITTKOWER, R., **La escultura: procesos y principios**, Alianza,

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndaselle ao alumno a familiarización cun léxico de términos e voces de arte e arquitectura para a comprensión das diferentes disciplinas de Historia da Arte.

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma moderno: Inglés para humanidades				
Materia	Idioma moderno: Inglés para humanidades			
Código	O02G251V01104			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Profesorado	Fernández Carballo Calero, María Victoria Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Correo-e	revilla@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O obxectivo principal desta materia é introducir ao alumno na terminoloxía básica utilizada nas áreas de Historia, Arte e Xeografía; así como consolidar coñecementos previos de lingua inglesa.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Desenvolver as destrezas asociadas á elaboración, transmisión e xestión do ""saber"" e ""saber facer"" adquirido así como dos resultados do seu razoamento crítico
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D14	Motivación pola calidade
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Dominio do inglés como lingua extranxeira	A1 A2 A3	B4 B6	C13 C17	D5 D10 D11 D14 D16
Capacidade de comunicación oral e escrita	A4 A5	B4 B6	C13 C17	D5 D10 D11 D14 D16

Capacidade de traballo a nivel individual e en equipo	A3 A4 A5	B4 B6	C13 C17	D5 D10 D11 D14 D16
Habilidades no manexo de tics para a búsqueda de aproveitamento de información	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B6	C13 C17	D5 D10 D11 D14 D16

Contidos	
Tema	
1. History	1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.
2. Art	1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.
3. Geography	1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	23	43	66
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	50	50
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	5	15
Traballos de aula	5	2	7
Probas de tipo test	2	0	2
Probas de resposta curta	3	0	3
Traballos e proxectos	5	0	5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Traballos de aula	En todas as actividades e probas que forman parte da programación da materia valorarase a participación do estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Sesión maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como lingua estranxeira, habilidades no manexo de tics para a búsqueda de aproveitamento de información	30	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Traballo no que o alumno debe resolver unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Nel o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A resolución pode ser presencial e non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, o chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia, etc. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como lingua estranxeira, habilidades no manexo de tics para a búsqueda de aproveitamento de información	10	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16
Traballos de aula	Asistencia ´continuada e participación activa nas sesións teóricas, titorías e outras actividades. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como língua estranxeira, capacidade de comunicación oral e escrita, capacidade de traballo a nivel individual e en equipo	10	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como língua estranxeira	10	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 D14 D16
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como língua estranxeira, capacidade de comuinicación oral e escrita, capacidade de traballo a nivel individual e en equipo	20	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación de pequenos proxectos en inglés relacionados cos contidos do curso. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como língua estranxeira, capacidade de comuinicación oral e escrita, capacidade de traballo a nivel individual e en equipo, habilidades no manexo de tics para a búsqueda de aproveitamento de información	20	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será necesario asistir polo menos a un 80% das sesións presenciais para ser avaliados a través das referidas ponderacións. Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial o remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través

das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...). O estudante deberá cumplir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no trancurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles. Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación contínua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita que suporá o 70% da nota final e un traballo práctico (que representa o 30% restante).

Bibliografía. Fontes de información

SÁNCHEZ, M.E. & ARROYO, M. L. (2010). English for Art and Humanities. Netbiblo.

SWAN, M. (1995). Practical English Usage. Oxford: Oxford University Press.

OXENDEN, Clive (2010). New English File, Intermediate Plus, Student's Book, Oxford: Oxford University Press.

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia de América precolombina e colonial				
Materia	Historia de América precolombina e colonial			
Código	O02G251V01105			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Sixirei Paredes, Carlos Manuel			
Profesorado	Sixirei Paredes, Carlos Manuel			
Correo-e	sixirei@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Estudio das orixes e desenvolvemento das culturas indíxenas americanas e dos procesos de descubrimento, conquista e colonización do novo mundo.			

Competencias	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado
C16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D7	Capacidade de razoamento crítico
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento dos conceptos principais da Historia de América	A3		C14 C16	D4 D7 D9 D10 D16
Coñecemento dos procesos históricos americanos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	A3	B2	C14 C16	D7 D11 D16
Coñecemento da Historia americana nunha perspectiva comparada	A5	B2	C12 C13	D1 D7 D8 D11 D16

Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	A5	B2	C12 C13 C14	D2 D3
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	A3			D2 D7 D16
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica	A4	B2	C13	D1 D2 D3 D4 D7 D9

Contidos	
Tema	
1. América Precolombina	1.1 As orixes do home americano 1.2 As primeiras culturas e os modelos de organización social 1.3 As grandes culturas indíxenas
2. América colonial	2.1 As navegacións atlánticas 2.2 Descubrimento e conquista de América 2.3 Os diversos modelos de ocupación do territorio e a súa organización administrativa 2.4 A economía das colonias europeas 2.5 Sociedade e cultura na etapa colonial

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Sesión maxistral	22	34	56
Traballos tutelados	5	20	25
Traballos de aula	4	15	19
Titoría en grupo	8	15	23
Seminarios	6	14	20
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de resposta curta	2	2	4
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a eventos ou actividades divulgativas.
Sesión maxistral	Exposición das liñas de interpretación e desenvolvemento dos temas que forman parte do programa de contidos.
Traballos tutelados	Atención personalizada a resolución de problemas derivados da realización dos traballos individuais.
Traballos de aula	Actividades destinadas a exercicios prácticos.
Titoría en grupo	Discusión e resolución de problemas xurdidos na realización dos traballos prácticos e nas clases maxistrais
Seminarios	Sesións dirixidas a grupos que traballarán dende o comenzo do curso nun tema práctico concreto. Estos traballos terán tamén horas de tutelaxe. Resérvanse duas horas para a asitencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento e a Facultade.
Actividades introdutorias	Explicación da metodoloxía e do programa de actividades da asignatura, así como do sistema de avaliación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Sesión maxistral	Explicación das liñas xerais da realización dos traballos persoais e resolución de dúbidas.
Traballos tutelados	Explicación das liñas xerais da realización dos traballos persoais e resolución de dúbidas.
Traballos de aula	Explicación das liñas xerais da realización dos traballos persoais e resolución de dúbidas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Sesión maxistral	Valorarase mediante probas de resposta curta. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento dos procesos históricos americanos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias.	40	A3	B2	C14 C16	D2 D7 D11 D16
Traballos tutelados	As sesións de traballo tutelado avaliaranse mediante a realización dun traballo a desenrolar sobre algún tema do programa. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica.	30	A4	B2	C13	D1 D2 D3 D4 D7 D9
Traballos de aula	Comentarios de texto e material gráfico que será suministrado polo profesor. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	20	A3			D2 D7 D16
Outras	En todas as actividades e probas que conforman a programación da materia valorarase a participación activa do alumnado. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento da Historia América nunha perspectiva comparada	10	A5	B2	C12 C13	D1 D7 D8 D11 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O estudante deberá cumplir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación contínua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

BETHELL, L. (ed.), **Historia de América Latina (Vols. I-IV)**, Crítica,

CIUDAD, A.; LUCENA, M.; MALAMUD, C., **Manual de Historia Univesarl. Historia de América. Tomo X**, Historia 16,

MARCHENA, J.; GARAVAGLIA, J.C, **América Latina de los origenes a la independencia**, Crítica,

NAVARRO GARCÍA, L. (dir.), **Historia de las Américas. T I-II**, Alhambra,

RAMOS, D. (coord.), **Manual de Historia Universal. Vols. IX-XI**, Nájera,

SIXIREI PAREDES, C., **Historia de América. T. I**, Ir Indo,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia de América contemporánea/O02G250V01702

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xeografía: Fundamentos de xeografía humana

Materia	Xeografía: Fundamentos de xeografía humana			
Código	O02G251V01201			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Patiño Romaris, Carlos Alberto			
Profesorado	Patiño Romaris, Carlos Alberto			
Correo-e	xecarlos@gmail.com			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O carácter de formación básica desta materia no Grao de Xeografía e Historia vén xustificado pola contribución que desde a mesma realízase á formación do futuro graduado: en Fundamentos de Xeografía Humana faise unha boa aproximación ao coñecemento dos grandes problemas sociais que afectan a gran parte da Humanidade a comezos do milenio. Medir e interpretar as dinámicas demográficas e as súas consecuencias, as transformacións urbanas, os problemas do mundo rural ou os impactos ambientais das múltiples actividades económicas, etc., forman o núcleo central da materia de estudo e de aí a súa relevancia no Grao			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C2	Coñecemento das claves e desenvolvemento do ámbito da Xeografía Humana
C3	Coñecemento das claves e desenvolvemento dos espazos xeográficos, (aspectos físicos, humanos, económicos) na súa dinámica socio-territorial
C4	Conciencia crítica da relación entre os fenómenos xeográficos, físicos e humanos, a diferentes escalas territoriais
C5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
C6	Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica
C7	Uso correcto da información xeográfica como instrumento de interpretación dos sistemas territoriais
C8	Desenvolvemento e aplicación dos procedementos de traballo de campo
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D15	Sensibilidade cara temas ambientais.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento dos conceptos fundamentais da Xeografía Física, a Xeografía Humana e a Análise Xeográfica, integrados no proceso de desenvolvemento do campo disciplinar da Xeografía	A1 A3	B1	C2 C5	D1 D4 D15
Comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socioeconómicas	A1 A3	B1 B3	C3 C4	D1 D4 D7 D11 D15

Toma de conciencia sobre as achegas da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais	A3	B3	C4 C5	D1 D4 D7
Coñecemento e capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos xeográficos nun contexto disciplinar e multidisciplinar	A5	B3	C6 C7 C8	D1 D4 D5 D9 D15
Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social	A3 A5	B3	C6 C7 C8	D4 D5 D7 D9 D11

Contidos	
Tema	
1. Mirar, pensar e analizar o territorio	1.1. A Xeografía como ciencia. Evolución da Xeografía Humana: da descrición ao método científico. O espazo como produto social. 1.2. Os conceptos crave articuladores da Xeografía moderna. Relacións ser humano-medio, espazo, rexión, paisaxe. 1.3. A observación do territorio: o problema das escalas xeográficas e niveis de análise espacial
2. Relaciónelas sociedade-medio.	2.1. O concepto de ecosistema e o medio natural mundial. 2.2. O estudo das poboacións. As fontes de análise demográfica e a súa interpretación. Dinámica demográfica e estrutura da poboación. Os modelos de transición demográfica. Os movementos migratorios 2.3. O crecemento da poboación e as políticas demográficas. A distribución desigual da poboación, dos recursos e da actividade
3. Espazos rurais e espazos urbanos: complementariedade e interdependencia	3.1. O proceso de urbanización. Etapas no desenvolvemento urbano. Definición de cidade. Criterios e problemas 3.2. A cidade como espazo. Os conceptos de localización e situación. O valor xeo-histórico do plano urbano e análise dalgunhas tipoloxías de cidades. A imaxe da cidade. Morfoloxía e estrutura urbana. O espazo urbano como un produto social. Os problemas das cidades 3.3. Os espazos rurais. A funcionalidade dos medios rurais nas sociedades urbanas: heteroxeneidade, subordinación e dependencia

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	5	20
Traballos de aula	5	20	25
Traballos tutelados	0	30	30
Seminarios	10	20	30
Titoría en grupo	5	0	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	5	25	30
Outras	10	0	10
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Explicación, por parte do profesor, dos contidos básicos da materia. Tratarase de incentivar a participación crítica e reflexiva do alumnado nestas clases teóricas
Traballos de aula	Estas actividades estarán encamiñadas á explicación e resolución de exercicios prácticos na aula en consonancia e en función das clases teóricas: análise e interpretación de materiais gráficos diversos, cadros estatísticos, cálculo de índices e taxas, comentario de audiovisuais e manexo do TIC
Traballos tutelados	Estas actividades están encamiñadas a potenciar o traballo autónomo e en grupo de alumno mediante casos prácticos de aplicación dos contidos da materia: manexo de fontes, tratamento de datos, realización de informes, etc.
Seminarios	Como metodoloxía activa, realizaranse exposicións de traballos bibliográficos elaborados polos alumnos co obxectivo de profundar nas cuestións fundamentais dos temas da materia. Estas sesións darán lugar á participación, discusión e conclusións ás que teñen que chegar os asistentes ao seminario

Titoría en grupo	Dedicarase fundamentalmente a orientar ao alumno na realización do seu traballo autónomo ou en grupo. Prestarase especial atención aos aspectos relacionados coa planificación e organización das diferentes actividades prácticas, seminarios, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A atención personalizada complementará a docencia teórico-práctica mediante o asesoramento e orientación en todo tipo de problemas, consultas e dúbidas en relación coa aprendizaxe da materia
Seminarios	A atención personalizada complementará a docencia teórico-práctica mediante o asesoramento e orientación en todo tipo de problemas, consultas e dúbidas en relación coa aprendizaxe da materia
Titoría en grupo	A atención personalizada complementará a docencia teórico-práctica mediante o asesoramento e orientación en todo tipo de problemas, consultas e dúbidas en relación coa aprendizaxe da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballos de aula	Teranse en conta os coñecementos operativos adquiridos nas sesións prácticas da aula, así como a capacidade de interpretación e representación gráfica da información. Con iso, o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: - Coñecemento e capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos xeográficos nun contexto disciplinar e *multi-disciplinar. - Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social.	5	A1 A3 A5	B3	C6 C7	D1 D4 D5 D11
Traballos tutelados	Teranse en conta os coñecementos operativos adquiridos nas sesións prácticas da aula, así como a capacidade de interpretación e representación gráfica da información e a capacidade de organizar e xestionar a información en grupo. Con iso, o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: - Coñecemento e capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos xeográficos nun contexto *disciplinar e *multi-*disciplinar. - Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social. - Comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socio económicas.	5	A1 A3 A5	B3	C3 C6 C7 C8	D1 D4 D5 D9 D11
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Varias probas que demostren os coñecementos teóricos adquiridos. Con iso, o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: - Coñecemento dos conceptos fundamentais da Xeografía Física, a Xeografía Humana e a análise Xeográfica, integrados no proceso de desenvolvemento do campo *disciplinar da Xeografía. Especialmente, polo campo da materia, do ámbito da Xeografía Humana. - Toma de conciencia sobre as achegas da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais. - Comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socio-económicas.	60	A1 A3	B1	C2 C4	D1 D4 D7 D15

Outras	- Asistencia e participación activa nas actividades da aula. - Participación activa nos traballos de aula. - Participación activa nos traballos tutelados. Con iso, o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: - Coñecemento e capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos xeográficos nun contexto *disciplinar e *multi-*disciplinar - Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social	30	A1 A3 A5	B3	C3 C6 C7 C8	D1 D4 D5 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados de aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través do TIC será feito a través das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas e exercicios en liña, etc□). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás tutorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir ás probas que os docente/s dispoñan como imprescindibles. Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Os mesmo requirimentos que rexen para as convocatorias ordinarias farano para a de xullo e outras convocatorias

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA Y COMPLEMENTARIA

AGUILERA, M.J. y otros (2002). Ejercicios prácticos de Geografía Humana. Madrid, UNED
BAILLY, A. y BÉGUIN, H. (2001): Introduction à la gèographie humaine. París, Armand Colin, 8ª ed.
CARRERAS, C., et. Alt. (1998): Trabajos prácticos de Geografía Humana. Madrid, Síntesis
CHARVET, J. y SIVIGNON, M. (Dir.), (2002) : Gèographie Humaine. París, Armand Colin
HIERNAUX, D.y LINDÓN, A. (Dir.), (2006): Tratado de Geografía Humana. México, Anthropos
JOHNSTON, R., et alt., (2000): The Dictionary of Human Geography. Oxford, Blackwell, 8ª ed.
NOGUÉ, J. y ROMERO, J. (eds.), (2006): Las otras geografías. Valencia, Tirant Lo Blanch
ROMERO, J. (coord.), (2007): Geografía Humana. Barcelona, Ariel, 2ª ed.
SEGRELLES, J. (dir), (2002): Geografía Humana. Alicante, Editorial Club Universitario
WACKERMANN, G. (2000): Gèographie Humaine. París, Ellipses
ZÁRATE, M. y RUBIO, M. (2005): Geografía Humana. Madrid, Ed. Ramón Areces
ZÁRATE, M. y RUBIO, M. (2006): Glosario y prácticas de Geografía Humana. Madrid, Ed. Ramón Areces

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Introdución á historiografía				
Materia	Historia: Introdución á historiografía			
Código	O02G251V01202			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Valín Fernández, Alberto Juan Prada Rodríguez, Julio			
Profesorado	Prada Rodríguez, Julio Valín Fernández, Alberto Juan			
Correo-e	avalin@uvigo.es jprada@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Introdución ao estudo dos fundamentos básicos da historiografía, prestando especial atención ás características expistemolóxicas da ciencia histórica, e á xénese e desenvolvemento das diversas teorías históricas, incluídas as tendencias e escolas actuais.			

Competencias	
Código	
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
D1	Capacidade de análise e síntese
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D9	Traballo en equipo en diversos contextos

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado.	A5	B3		
Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos.	A4		C17	D1 D5 D9

Contidos	
Tema	
1. O pensamento historiográfico.	1.1. Das orixes á Ilustración. 1.2. Da Ilustración á aparición das grandes escolas historiográficas.
2. As grandes correntes historiográficas.	2.1. O Materialismo Histórico. 2.2.. A escola de Annales. 2.3. A historia económica.
3. Tendencias actuais e novos enfoques.	3.1.. A historia social. 3.2. A historia política. 3.3.. A historia das mentalidades. 3.4. A historia cultural. 3.5. Outros enfoques: da biografía histórica á historia de xénero.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Titoría en grupo	6	0	6
Traballos tutelados	1	15	16

Prácticas en aulas de informática	2	0	2
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	8	28	36
Traballos de aula	4	2	6
Sesión maxistral	21	40	61
Probas de resposta curta	2	5	7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	10	12
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades orientadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Titoría en grupo	Sesións orientadas ao seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, a preparación das actividades e probas de avaliación e a realización dos traballos en grupo.
Traballos tutelados	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da época contemporánea. Deberán estar asignados inexcusablemente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Prácticas en aulas de informática	Actividades prácticas orientadas á busca de información na rede
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Seminarios	Traballo de aula individual ou en grupos informais a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistrais.
Traballos de aula	Actividades orientadas á resolución de exercicios prácticos na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a resolución de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada na lección maxistral, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e dos seminarios. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que puidera presentar o alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos tutelados	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos	15	C17 D5 D9
Seminarios	Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos	10	D1 D5
Traballos de aula	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos indicados. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	5	A5 B3
Probas de resposta curta	Preguntas breves sobre diferentes aspectos tratados nas sesións maxitrais ou nos seminarios. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos	20	C17

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba teórica sobre os conceptos básicos da materia. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos	40		C17	D1 D5
Outras	Asistencia e participación activa nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades. Para o seu control é imprescindible a entrega dunha ficha por parte do alumnado antes de rematar a primeira quincena do cuadrimestre. O alumnado non presencial poderá realizar una proba de avaliación consistente nun comentario crítico dunha das escolas historiográficas obxecto de estudo segundo as instrucións disponibles en Moodle. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos.	10	A4		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.
Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).
O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.
Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante os traballos e probas especificadas na devandita plataforma de teledocencia.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

Historia: análisis del pasado y proyecto social / Josep Fontana. Barcelona, Editorial Crítica, 1982. (Manual da disciplina).

Los Caminos de la historia : cuestiones de historiografía y método / Elena Hernández Sandoica, Madrid, Sintesis, 1995. (BUV Ourense -- OUR 930 /128)

Las Caras de Clío : introducción a la historia de la historiografía / Enrique Moradiellos, Oviedo, Universidad de Oviedo, 1992. (bUV Ourense -- Depósito: OUR 41737)

Las Escuelas históricas / Guy Bourdé y Hervé Martin con la colaboración de Pascal Balmand, Madrid, AKAL, 1992. (BUV Ourense -- OUR 930 /12(B))

Historia de la historiografía española / J. Andrés-Gallego (coord.) ; J.M. Blázquez ... [et al.], Madrid : Encuentro, D.L. 2004, (BUV Ourense -- OUR 930 /138)

La Historiografía / por Charles-Olivier Carbonell, Madrid : Fondo de Cultura Económica, 1993, (BUV Ourense -- OUR 930 /91)

Invitación a la historia : la historiografía de Herodoto a Voltaire a través de sus textos / Sánchez Marcos, Fernando, Barcelona : Labor, 1993, (BUV Ourense -- OUR 930 /116)

La historia cultural. Autores, obras, lugares / Justo Serna y Anaclet Pons. Madrid, Akal, 2005.

La Historia después de la Historia. Reflexiones acerca de la situación actual de la ciencia histórica / Josep Fontana. barcelona, Crítica, 1992.

BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA.

Entre Historia y Filosofía/ José Carlos Bermejo Barrera. Madrid, Akal, 1994.

La Ciencia histórica en el siglo XX : las tendencias actuales : una visión panorámica y crítica del debate Internacional, Iggers, Georg G. BUV Ourense, Barcelona, Idea Books, 1998 (OUR 930 /162)

Filosofía de la historia / Manuel Benavides Lucas Benavides Lucas, Manuel, Madrid, Sintesis, 1994 (BUV Ourense -- OUR 930 /66)

Hacer la historia del siglo XX / Réné Remond...[et al.], Madrid, Biblioteca Nueva, 1994, (BUV Ourense -- OUR 930 /135)

Historia : análisis del pasado y proyecto social / Josep Fontana, Barcelona, Crítica, 1999. (BUV Ourense -- OUR 930 /13)

La Historia después del fin de la historia : reflexiones acerca de la situación actual de la ciencia histórica/ Josep Fontana, Barcelona : Crítica, D.L. 1992, (BUV Ourense -- OUR 930 /64(A))

Historia y pensamiento histórico : estudio y antología, Mitre Fernández, Emilio, Madrid : Cátedra, [1997], (BUV Ourense -- OUR 930 /65)

Introducción a la historia / por Marc Bloch ; [traducción Pablo González Casanova, Max Aub], Madrid : Fondo de Cultura Económica, 1952, (BUV Ourense -- OUR 930 /173)

La Otra historia : sociedad, cultura y mentalidades / César González Mínguez (ed.), Bilbao : Servicio Editorial, Universidad del País Vasco, 1993 (BUV Ourense -- OUR 316.7 /21)

Tendencias historiográficas actuales : escribir historia hoy / Elena Hernández Sandoica, Madrid : Akal, cop. 2004, (BUV Ourense -- OUR 930 /146(B))

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación sobre o desenvolvemento das actividades.Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial o remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...).

O estudante deberá cumplir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no trancurso da avaliación contínua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles. Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Arte: Arte clásica				
Materia	Arte: Arte clásica			
Código	O02G251V01203			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Barriocanal López, María Yolanda			
Profesorado	Barriocanal López, María Yolanda			
Correo-e	barriocanal@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O principal obxecto de estudo da Historia da arte son as propias obras de arte, e o seu obxectivo fundamental consiste en chegar a explicar ditas obras e a súa evolución a partires das premisas históricas. O primeiro eslavón dentro desta cadea correspóndelle á arte clásica que se acepta como a pauta estética de base de toda a produción arquitectónica e figurativa do occidente europeo. Ademais de ser a linguaxe clasicista a que ofreza o camiño formal de máis ampla repercusión a través de toda a historia, expresando diversos contidos. Partindo desta base o terreo que abarca a materia divídese en dous grandes temas: O primeiro, orientado ao estudo da tradición artística grega, partindo da arte arcaica, pasando polo momento clásico coa análise das obras que marcan o cénit da arte grega e consagran o canon, ata a magnificencia e "barroquización" do período helenístico, que expandirá as súas realizacións pola conca mediterránea e levaraas ata os confíns de oriente. O segundo, dende a Roma primitiva ata a Antigüidade tardía, coa análise das obras clave de Etruria, da Roma republicana e da Roma imperial, abordadas como unha interpretación da estética e do ideal artístico en cada época.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C27	Coñecementos particulares e optativos da Historia da Arte
C28	Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte
C29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia
C31	Coñecementos básicos de iconografía como clave para a interpretación de imaxes
C33	Coñecementos sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos mobles e inmobles
C34	Coñecementos instrumentais aplicados á Historia da Arte
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: arquitectura, escultura, pintura e artes menores, os seus elementos integrantes, finalidade e destino.	A1 A3	B2		D1 D11
Aprendizaxe e lectura crítica e integral da obra de arte, tendo en conta a complexidade das súas diferentes interpretacións e significados..	A3 A4		C28 C31 C33	D2 D7 D9
Coñecemento dos fundamentos artísticos da cultura clásica de base humanística.	A5	B6	C27	D5
Comprensión das principais creacións, solucións e elementos do mundo clásico.	A3 A5	B2	C29	D4
Manexo das fontes iconográficas e a súa aplicación para a interpretación e correcta lectura da obra de arte.	A5		C31 C34	
Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos artísticos básicos nun contexto tanto disciplinar como multidisciplinar.	A2 A3 A4			

Contidos	
Tema	
1.Introdución	1.1. Conceptos fundamentais da arte e linguaxe clásica.
2. A arte grega	2.1. As orixes da arte grega: os comezos da arte monumental grega. O século de Pericles na arquitectura. Os mestres da escultura arcaica. 2.2. O momento clásico: evolución artística ao longo do século V. 2.3. Do clasicismo ao helenismo: a arte helenística.
3. A arte romana	3.1. A Arte romana: dende os comezos á arte da antigüidade tardía. 3.2. A arquitectura: edificios romanos característicos. 3.3. A escultura: relevos históricos, retratística, escultura funeraria. 3.4. Pintura mural, estuco e mosaico.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	23	30	53
Seminarios	12	10	22
Titoría en grupo	3	5	8
Traballos tutelados	3	30	33
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta curta	3	15	18
Traballos e proxectos	3	9	12
Outras	1	1	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Presentación na aula, mediante a exposición maxistral, dos principais contidos teóricos e conceptos fundamentais da materia.
Seminarios	Traballos na aula co obxectivo de profundar nos temas abordados nas sesións maxistrais. Reservaranse dúas horas para a asistencia á actividades de temática transversal organizadas dende a Facultade de Historia, de xeito que computan nas actividades dirixidas.
Titoría en grupo	Seguimento e orientación na execución dos traballos a realizar polos alumnos/as.
Traballos tutelados	Execución dun traballo en grupo derivado dunha selección dos fondos e coleccións museísticas ou sobre outros aspectos relacionados co contido da materia, para a súa exposición final.
Actividades introdutorias	Actividades previas orientadas á presentación e coñecemento do desenvolvemento da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Actividades introdutorias	A atención personalizada encamíñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xerados nos seminarios prácticos e saídas de estudo, así como doutros asuntos derivados da actividade docente.
Seminarios	A atención personalizada encamíñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xerados nos seminarios prácticos e saídas de estudo, así como doutros asuntos derivados da actividade docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Sesión maxistral	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba escrita de resposta longa. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento e comprensión dos principais fundamentos e creacións artísticas do mundo clásico	60	A5	B2 B6	C27 C29 C31	D4 D5
Traballos tutelados	O alumno elaborará e entregará a través de Moodle os traballos requeridos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Facer unha lectura crítica e integral da obra de arte.	30	A1 A3	B2	C28 C31 C33 C34	D1 D2 D7 D9
Outras	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacitación para a selección, maexo e tratamento da información. Aplicar os coñecementos e demostrar por medio da elaboración e defensa de argumentos a resolución de problemas.	10	A2 A3 A4 A5			

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledoncencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirán acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguemento individualizado da participación do alumno a través da TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc..). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación contínua. Asimesmo deberá acudir ás probas que o docente considere imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á modalidade presencial serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

BOARDMAN, J, **El arte griego**, Edicións Destino,

BLANCO FREIJEIRO, **Arte griego**, CSIC,

ROBERTSON, **El arte griego: introducción a su historia**, Alianza Editorial,

HENIG, M., **El arte romano**, Edicións Destino,

GARCIA Y BELLIDO, **Arte romano**, CSIC,

HENIG, M, **El arte romano: una revisión de las artes visuales del mundo romano**, Edicións Destino,

BIANCHI-BANDINELLI, R., **El arte de la antigüedad clásica: Etruria y Roma**, Akal,

ANDREASSE, B., **Arte romano**, Gustavo Gili,

RICHTER, G. M., **El arte griego: una revisión de las artes visuales de la antigua Grecia**, Destino,

POLLIT, J., **Arte y experiencia en la Grecia clásica**, Xarait,

WHEELER, M., **El Arte y la arquitectua de Roma**, Destino,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia da arte medieval/O02G251V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Arte: Linguaxes e técnicas artísticas/O02G251V01103

Outros comentarios

Os alumnos que non cursaron Hª da Arte no bachillerato deben completar a súa formación previa coa lectura dun manual dese nivel.

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría e método da arqueoloxía				
Materia	Teoría e método da arqueoloxía			
Código	O02G251V01204			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pérez Losada, Fermín Emiliano			
Profesorado	Pérez Losada, Fermín Emiliano			
Correo-e	fermin@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Introdución xeral á Arqueoloxía como disciplina ou ciencia histórica específica nas súas dimensións teórica, práctica e patrimonial. Estudo da especificidade e características da evidencia arqueolóxica. Explicación, comprensión e aplicación da metodoloxía arqueolóxica como medio de coñecemento histórico.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
D1	Capacidade de análise e síntese
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	A2	B3	C13 C23	D1
Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico	A3	B6	C12	D5

Contidos	
Tema	
1.- Dimensión teórica da Arqueoloxía	1.1. Definición e conceptos. 1.2. A evidencia arqueolóxica. 1.3. Desenvolvemento histórico: do «anticuarismo» á nova arqueoloxía.
2.- Dimensión metodolóxica da Arqueoloxía	2.1. Prospección arqueolóxica. 2.2. Escavación arqueolóxica. 2.3. Analítica e interpretación do rexistro arqueolóxico.
3.- Dimensión patrimonial da Arqueoloxía	3.1. Valores, posesión e función social do patrimonio arqueolóxico. 3.2. Conservación, musealización e xestión do patrimonio arqueolóxico.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	15	30
Titoría en grupo	3	3	6
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2

Sesión maxistral	23	23	46
Probas de tipo test	3	30	33
Outras	0	1	1
Informes/memorias de prácticas	1	16	17
Estudo de casos/análise de situacións	3	12	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación práctica dos coñecementos e de adquisición de habilidades procedementais, utilizando aparatos (ordenador, estereoscopo, teodolito etc.) e manexando materiais (programas informáticos, cartografía, fotografía aérea etc) propios da metodoloxía arqueolóxica. Desenvolveranse no laboratorio de Arqueoloxía (LAUV) e nos terreos do campus próximos á facultade.
Titoría en grupo	Actividades en grupo reducido enfocadas ao traballo sobre un tema específico e concreto, especialmente a resolución de exercicios e casos prácticos sobre o tema.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas desde o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos sobre a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada dos alumnos realizarase parcialmente a través das TIC mediante as ferramentas propias da plataforma TEM@. Tamén se levará a cabo mediante as titorías colectivas e as académicas, consistindo esencialmente no seguimento do proceso de elaboración de estudos de caso e exercicios prácticos, memoria de prácticas de laboratorio e preparación das probas de avaliación.
Sesión maxistral	A atención personalizada dos alumnos realizarase parcialmente a través das TIC mediante as ferramentas propias da plataforma TEM@. Tamén se levará a cabo mediante as titorías colectivas e as académicas, consistindo esencialmente no seguimento do proceso de elaboración de estudos de caso e exercicios prácticos, memoria de prácticas de laboratorio e preparación das probas de avaliación.
Titoría en grupo	A atención personalizada dos alumnos realizarase parcialmente a través das TIC mediante as ferramentas propias da plataforma TEM@. Tamén se levará a cabo mediante as titorías colectivas e as académicas, consistindo esencialmente no seguimento do proceso de elaboración de estudos de caso e exercicios prácticos, memoria de prácticas de laboratorio e preparación das probas de avaliación.
Eventos docentes e/ou divulgativos	A atención personalizada dos alumnos realizarase parcialmente a través das TIC mediante as ferramentas propias da plataforma TEM@. Tamén se levará a cabo mediante as titorías colectivas e as académicas, consistindo esencialmente no seguimento do proceso de elaboración de estudos de caso e exercicios prácticos, memoria de prácticas de laboratorio e preparación das probas de avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de tipo test	Os contidos expostos nas sesións maxistrais serán avaliados mediante unha proba escrita de resposta curta (exame tipo test). Haberá dous exames parciais amáis do exame final de cada convocatoria. Avaliación dos resultados da aprendizaxe "Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado" e "Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico"	50	A3 B3 C13 D1 C23
Outras	Participación activa nas clases teóricas e prácticas, tanto sexa na modalidade presencial como na semipresencial (seguimento da materia a traveso do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle). Avaliación dos resultados da aprendizaxe "Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado" e "Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico"	10	C12 D1 C13 D5

Informes/memorias de prácticas	As prácticas de laboratorio serán avaliadas mediante a entrega dun relatorio ou memoria de prácticas. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, incluíndo especialmente os resultados dos exercicios prácticos realizados. Avaliación dos resultados da aprendizaxe "Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado" e "Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico"	30	A2 B6 C23 D5
Estudo de casos/análise de situacións	Actividades en grupo reducido sobre temas específicos e concretos serán avaliadas mediante a entrega de exercicios (comentarios de texto, análises estratigráficas, etc). Avaliación dos resultados da aprendizaxe "Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado" e "Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico"	10	A2 B6 C12 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a traveso do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a traveso das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Asimesmo deberá acudir ás probas que o docente dispoña como imprescindibles.

Todo o alumnado ten dereito a ser avaliado mediante unha proba de avaliación final, consistente nun exame dos contidos da sesión maxistral (50%), nunha proba de estudo de caso (10%) e mais na entrega dun relatorio/memoria de prácticas (30%) ou ben traballo alternativo equivalente a acordar co profesor. Tamén se contabilizará a asistencia ás clases e actividades prácticas (10%), tanto sexa no modo presencial como semipresencial.
Para aprobar a materia (e facer media ponderada coa avaliación das prácticas) é preciso obter no exame unha nota igual ou superior ós 4 puntos. Tamén será preciso ter presentado alomenos un tercio das actividades prácticas.
Idénticas condicións rexen para a segunda convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

-

BÁSICA

BENDALA GALAN, M. (1991): *La Arqueologia*, Salvat, Madrid. OUR 902 /94

CARANDINI, A. (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*, Crítica, Barcelona. OUR 902 /19

DOMINGO, I.; BURKE, H.; SMITH, C. (2007): *Manual de campo del Arqueólogo*, Ariel, Barcelona. OUR 902 /369

FRANKOVICH, R.; MANACORDA, D. (Eds.) (2001): *Diccionario de arqueología : temas, conceptos y métodos*, Crítica, Barcelona. OUR 902 /392OUR 902 /52

GUTIERREZ LLORET, S. (2001): *Arqueologia. Introduccion a la historia material de las sociedades del pasado*, Universidad, Alicante. OUR 902 /141

PEREZ-JUEZ GIL, A. (2006): *Gestión del Patrimonio Arqueológico,* Barcelona, Ariel. OUR 338.48 /183

RENFREW, C.; BAHN P. (1993): *Arqueología. Teorías, Métodos y Práctica*, Akal, Madrid. OUR 902 /67

COMPLEMENTARIA

ALCINA FRANCH, J. (1998): *Diccionario de arqueología*, Alianza, Madrid. OUR 902 /51

BALLART, J. (1997): *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*, Ariel, Barcelona. OUR 7 /401OUR 7 /401(A)

CABALLERO ZOREDA, L. y ESCRIBANO VELASCO, C. (Eds.) (1996): *Arqueología de la Arquitectura. El método arqueológico aplicado al proceso de estudio y de intervención en edificios históricos*, Junta de Castilla y León, Valladolid. OUR 902 /128

DANIEL, G. (1974): *Historia de la Arqueologia. De los Anticuarios a V. Gordon Childe*, Madrid. OUR 902 /60

FERNANDEZ MARTINEZ V. (2000): *Teoria y Método de la arqueologia*, 2º ed., Síntesis, Madrid. OUR 902 /22

GAMBLE, C. (2008): *Arqueología básica*, Ariel, Barcelona. OUR 902 /398

GRAN-AYMERICH, E. (2001): *El nacimiento de la arqueología moderna 1798-1945*, Universidad, Zaragoza. OUR 902 /239

HARRIS, E. C. (1991): *Principios de estratigráfica arqueológica,* Crítica, Barcelona. OUR 902 /104OUR 902 /88(A)

HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F. (2002): *El patrimonio cultural: la memoria recuperada,* Madrid. OUR 7 /79OUR 7 /79(A)

MANNONI, T.; GIANNICHEDDA, E. (2007): *Arqueología. Materias, objetos y producciones,* Ariel, Barcelona. OUR 902 /399

MCINTOSH, J. (1987): *Guía práctica de arqueología*, Blume, Madrid. Depósito: OUR 31107

NIETO PRIETO, F. J. (1984): *Introducción a la Arqueología Subacuática*, CYMYS, Barcelona. OUR 902 /16

RENFREW, C.; BAHN P. (2008): *Arqueología. Conceptos clave*, Akal, Madrid. OUR 902 /385

RODRIGUEZ TEMIÑO, I. (2004): *Arqueología urbana en España*, Madrid. OUR 902 /234OUR 902 /234(A)

ROSKAMS, S. (2002): *Teoría y práctica de la excavación*, Crítica, Barcelona. OUR 902 /232

Recomendacións

Outros comentarios

Os alumnos deberán estar dados de alta e co seu perfil editado na plataforma TEM@. Nesta plataforma incluirase información detallada e adicional sobre contidos e actividades da materia, proporcionándose igualmente outro tipo de recursos docentes (material audiovisual, documentos, enlaces, foros etc.).

Materia impartida polo Prof. Dr. Fermín Pérez Losada.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prehistoria universal				
Materia	Prehistoria universal			
Código	O02G251V01205			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Castro Pérez, Ladislao			
Profesorado	Castro Pérez, Ladislao			
Correo-e	castro@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia Prehistoria Universal aborda dende una perspectiva xeral os principais cambios sudcedidos na Historia a partir da orixe da especie humana, e os seus antecesores directos, ata o final da Edade do Ferro.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B5	Valorar as necesidades e problemas da sociedade e as aportacións (en termos de contribución efectiva) xeradas dende os ámbitos xeográfico-históricos, tendo en conta a necesaria igualdade social e entre sexos, a discapacidade e a educación para a paz
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado
C16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
C22	Coñecemento da historia universal
D1	Capacidade de análise e síntese
D10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia		B2	C12 C14	D1
Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	A1		C16 C22	D16
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	A3 A4		C16	D1
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna		B5	C13	D10

Contidos
Tema

1. Introdución á Prehistoria.	1.1. A Prehistoria como disciplina científica. 1.2. Instrumentos básicos para o estudo da Prehistoria.
2. O Paleolítico.	2.1. O proceso de hominización. 2.2. As sociedades de cazadores. 2.3. A arte do paleolítico. 2.4. Os inicios do holoceno
3. Prehistoria recente.	3.1. O neolítico. 3.2. O calcolítico. 3.3. A idade de bronce. 3.4. A idade de ferro.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo/prácticas de campo	3	10	13
Titoría en grupo	5	5	10
Traballos tutelados	0	30	30
Sesión maxistral	23	15	38
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	12	15	27
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	15	17
Probas de resposta curta	1	5	6
Traballos e proxectos	2	5	7
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividade desenvolvida nun contexto externo ao contorno académico universitario relacionado co ámbito da prehistoria.
Titoría en grupo	Seguimento da realización dos traballos, asesoramento e aclaración de dúbidas.
Traballos tutelados	Lectura dun texto, análise do seu contido e crítica e valoración desta nun ensaio escrito.
Sesión maxistral	Sesións de explicación teóricas con apoio de material didáctico.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende a Facultade de Historia.
Seminarios	Técnica de aprendizaxe en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	No que respecta aos seminarios, probas de resposta longa e probas de resposta curta, haberá un seguimento individualizado do alumnado e dos exercicios realizados.
Traballos tutelados	No que respecta aos seminarios, probas de resposta longa e probas de resposta curta, haberá un seguimento individualizado do alumnado e dos exercicios realizados.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os contidos das sesións maxistrais e seminarios serán avaliados mediante proba de resposta longa. Eventualmente poderán realizarse probas de resposta curta sobre temas específicos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias, así como da estrutura diacrónica da Historia.	60	A1	B2	C12 C14 C16 C22	D1 D16

Traballos e proxectos	Entregarase un ensaio escrito sobre a lectura dun texto, análise do seu contido e crítica, e será exposto nunha actividade presencial realizada na aula. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	30	A3 A4		C16	D1
Outras	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna.	10		B5	C13	D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledoncenci Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirán acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguemento individualizado da participación do alumno a través da TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc..). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación contínua. Asimesmo deberá acudir ás probas que o docente considere imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á modalidade presencial serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

V. Cabrera et al., **Historia Universal**, Historia 16,

B. Cunlife (ed.), **Prehistoria de Europa Oxford.**, Crítica,

T. Champion et al., **Prehistoria de Europa**, Crítica,

J. Eiroa García, **Prehistoria del Mundo**, Sello Editorial,

A. Langaney et al., **La historia más bella del hombre**, Anagrama,

J.L. Arsuaga e I. Martínez, **La especie elegida**, Historia 16,

Y. Coppens e P. Picq, **Los orígenes de la humanidad**, Espasa-Forum,

G. Delibes y M. Fernández Miranda, **Los orígenes de la civilización. El calcolítico en el Viejo Mundo**, Síntesis,

J.M. Fullola e J. Nadal, **Introducción a la Prehistoria**, VOC,

V. Gordon Childe, **Los orígenes de la civilización**, Fondo de Cultura Económica,

A. Moure y M.R. González, **La expansión de los cazadores**, Síntesis,

Ch. Redman, **Los orígenes de la civilización**, Crítica,

C. Renfrew, **El alba de la civilización**, Istmo,

D. Lewis-Williams e D. Pearce, **Dentro de la mente neolítica**, Akal,

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.